

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9228/16

ECOFIN 468
UEM 214
SOC 332
EMPL 228
COMPET 302
ENV 347
EDUC 203
RECH 194
ENER 210
JAI 458

ILMOITUS

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9142/16 ECOFIN 433 UEM 183 SOC 297 EMPL 193 COMPET 270 ENV 314 EDUC 170 RECH 162 ENER 175 JAI 420 - COM(2016) 345 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Slovakian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Slovakian vuoden 2016 vakaushjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2016) 345 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu ... päivänä ...kuuta ...,
Slovakian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Slovakian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovakia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016³. Koska Slovakia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Slovakian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Slovakiaa koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Slovakian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Slovakia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

³ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁴ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Slovakiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan rahoitusaseman parantamista –1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja edelleen asteittain –1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Vakausohjelman mukaan julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoite eli 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen saavutettaisiin vuonna 2019. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on 52,9 prosenttia vuonna 2016 ja supistuu edelleen 47,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan Slovakiassa on olemassa riski, että suositellusta julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Vuonna 2017 Slovakian arvioidaan noudattavan suositettua sopeutusta, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Slovakian odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2016. Tätä varten olisi äärimmäisen tärkeää hyväksyä pitkään viipyneet sitovat menokatot ja toteuttaa varoille vastinetta -strategia, jotta voidaan parantaa julkisten menojen tehokkuutta ja toteuttaa valikoiduilla aloilla suunnitellut menotarkistukset.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Slovakian julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys on edelleen haaste. Tämä johtuu pääasiassa väestön ikääntymiseen liittyvästä terveydenhuolto- ja eläkemenojen ennustetusta kasvusta. Väestön ikääntymisen vuoksi Slovakian eläkemenojen kasvun odotetaan olevan EU:n suurimpia vuoteen 2060 asti. Lakisääteinen eläkeikä on Slovakiassa verrattain alhainen, mikä johtuu osittain elinajanodotteeseen liittyvistä tekijöistä. Terveydenhuoltomenot ovat ikääntymiseen liittyvien kustannusten tärkein osatekijä. Julkisten terveydenhuoltomenojen odotetaan pitkällä aikavälillä kasvavan merkittävästi, tosin suhteellisen alhaiselta lähtötasolta. Eräistä parannuksista huolimatta terveysindikaattorit ovat Slovakiassa edelleen hyvin heikkoja. Terveydenhuoltosektorin kustannustehokkuuden parantamiseksi hallitus on toteuttanut sekä laitos- että avohoitoon liittyviä toimenpiteitä. Toimia yhdenmätyn hoitomallin käyttöön ottamiseksi jatketaan. Tämän uudistuksen onnistuminen riippuu todennäköisesti siitä, miten keskeiset sidosryhmät sitoutuvat siihen ja miten terveyskeskukset ja sairaalat integroidaan järjestelmään, sekä henkilöstön riittävydestä. Vaikka julkisten sairaaloiden velkaantumista on pyritty hillitsemään, monet niistä ovat edelleen heikossa taloudellisessa tilanteessa. Negatiivisen menokehityksen kääntämiseen liittyy edelleen haasteita, kuten sairaalakapasiteetin uudelleenorganisointi, prospektiivisen korvausjärjestelmän käyttöönotto ja terveydenhuoltoalan julkisiin hankintoihin liittyvän kilpailun lisääminen. Avohoidon osalta yleislääkäreiden heikko rooli terveydenhuoltojärjestelmän portinvartijana johtuu osittain siitä, että yleis- ja erikoislääkäreiden pätevyys ei ole jakautunut parhaalla mahdollisella tavalla, mikä edistää hakeutumista kalliimman erikoissairaanhoidon piiriin. Verotuksen alalla hallituksen toimet veropetosten torjumiseksi ovat parantaneet veronkantoa etenkin arvonlisäveron osalta. Alv-kuilu on kuitenkin edelleen suuri, mikä kertoo ongelmista verosäännösten noudattamisessa. Arvonlisäveronkannon voimakas korostaminen viime vuosina on suunnannut huomiota pois muista tärkeistä verotuksen osa-alueista, kuten tuloverotuksesta. Lisäksi tarkastusten painottamisen vuoksi ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota muihin verohallinnon tehtäviin, kuten verovelkojen perintään. Tämän perusteella verojärjestelmän resurssien kohdentamista olisi parannettava. Strategiaa verosäännösten noudattamiseen liittyvien tavoitteiden määrittämiseksi ei ole vielä laadittu.

- (7) Vaikka työmarkkinoilla on tapahtunut kehitystä hyvin edenneen talouden elpymisen ja viimeaikaisten politiikkatoimien ansiosta, pitkäaikaistyöttömyys on edelleen ongelma. Pitkäaikaistyöttömyyden aste on edelleen EU:n korkeimpia (7,6 prosenttia, kun vastaava luku koko EU:n tasolla oli vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä 4,3 prosenttia). Ongelma koskettaa erityisesti syrjäytyneitä romaneja, matalan osaamistason työntekijöitä ja nuoria. Työttömyyteen on puututtu toteuttamalla ammatilliseen koulutukseen, tuettuihin työpaikkoihin ja työvoimaneuvontaan liittyviä toimenpiteitä. Useimpien tällaisten uudistusten tuloksellisuus riippuu kuitenkin julkisten työvoimapalvelujen valmiuksista. Vaikka keskustyövoimatoimistossa on toteutettu organisaatiouudistus ja pääsyä koulutukseen on parannettu, yksilöllisen tuen antamiseen pitkäaikaistyöttömille ja muita heikommassa asemassa oleville ryhmille liittyy edelleen haasteita. Romanian osallistuminen Slovakian työmarkkinoille on edelleen hyvin vähäistä, ja heidän työllisyysasteensa nostaminen etenee hitaasti. Romanian vähäinen osallistuminen työmarkkinoille johtuu muun muassa alhaisesta koulutus- ja osaamistasosta ja syrjinnästä. Synnytysikäisten naisten alhainen työllisyysaste johtuu pitkästä vanhempainlomasta (jopa kolme vuotta), etenkin alle 3-vuotiaille lapsille tarjolla olevien lastenhoitopalvelujen vähäisyydestä ja näiden palvelujen kalleudesta sekä joustavien työaikajärjestelyjen vähäisestä käytöstä. Myös alueelliset erot ovat edelleen suuret, sillä työttömyysluvut ovat maan itäosassa kaksinkertaiset Bratislavaan verrattuna. Työmarkkinapalvelujen hallintaan liittyvät viime kuukausien toimenpiteet eivät tarjoa räätälöityjä keinoja puuttua Slovakian työmarkkinoiden rakenteellisiin haasteisiin.
- (8) Koulutusjärjestelmää ei ole suunnattu riittävästi Slovakian taloudellisen potentiaalin parantamiseen. Oppimistulokset ovat kansainvälisiin standardeihin verrattuna heikot, ja ne ovat viime aikoina edelleen heikentyneet. Tämä johtuu pitkälti opettajien koulutuksen puutteista ja opettajan ammatin vähäisestä houkuttelevuudesta. Vaikka opettajien palkkoja korotettiin 4 prosenttia vuonna 2016, pieni palkka ja riittämätön käytännön koulutus ovat tekijöitä, joiden vuoksi ammatti ei ole nuorten näkökulmasta houkutteleva. Äskettäin hyväksytty erottelun vastainen lainsäädäntö on vielä pantava täytäntöön, ennen kuin se voi tuottaa myönteisiä tuloksia ja parantaa romanien osallistumista yleiseen koulutukseen ja varhaiskasvatukseen.

- (9) Julkishallinnon ongelmana on edelleen tehottomuus. Julkishallinnon koordinointi on tehotonta hajanaisen ja jäykän organisaation vuoksi. Henkilöstönjohtostrategian hyväksyminen lokakuussa 2015 on edistysaskel. Uutta virkamieslakia, joka on sen tuloksellisen täytäntöönpanon edellytys, ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty. Hallitus on toteuttanut useita toimenpiteitä korruptioon puuttumiseksi, mutta niiden vaikutus on toistaiseksi jäänyt rajalliseksi. Slovakiassa ei ole juuri näyttöä syytetoimista ja rikosoikeudenkäyntien aloittamisesta korruptiotapausten ja julkisiin hankintoihin liittyvien väärinkäytösten perusteella. Suuren mittakaavan investointeihin ja infrastruktuurihankkeisiin liittyviä rakennuslupamenettelyjä on nopeutettu. Epäyhtenäinen hallinto, näyttöön perustuvien julkisten hankintamenettelyjen puute, heikko ammattitaito, eturistiriidat, räätälöidyt tarjouseritelmät ja liiallinen alhaisimman hinnan käyttö myöntämiskriteerinä johtavat siihen, että laatuun perustuvaa kilpailua on vähän. Julkisiin hankintamenettelyihin liittyvien puutteiden on toistuvasti todettu heikentävän julkisten varojen kohdentamisen tehokkuutta. Toistuvat lainsäädännön muutokset ja raskaat hallintomenettelyt ja -vaatimukset vaikeuttavat yritysten toimintaedellytyksiä Slovakiassa. Liiketoimintaympäristöä heikentävät ja investointien tekemistä vähentävät myös eräisiin asiantuntijapalveluihin ja verkkotoimialoihin liittyvät suuret hallinnolliset ja sääntelyesteet, muun muassa sopimusten täytäntöönpanon valvontaan ja maksukyvyttömyyden ratkaisemiseen liittyvät heikkoudet sekä pitkäaikainen huoli oikeuslaitoksen laadusta. Yritystoiminnan helpottamiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä, muun muassa perustamalla paremman sääntelyn keskus lokakuussa 2015 ja kansallinen yrityskeskus vuoden 2016 alussa. Pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisstrategiaan kuuluvan pienyrityksiä koskevan säädöksen hyväksymistä on kuitenkin lykätty.

- (10) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Slovakian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovakiassa viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Slovakian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyysnäkökulmasta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (11) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁵ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

⁵ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Slovakia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta; toteuttaa toimenpiteitä verosäännösten noudattamisen parantamiseksi;
2. parantaa pitkäaikaistyöttömille ja muille heikommassa asemassa oleville ryhmille suunnattuja aktivointitoimenpiteitä, myös yksilöllisiä palveluja ja kohdennettua koulutusta; helpottaa naisten työllistymistä erityisesti lisäämällä kohtuuhintaisten ja laadukkaiden lastenhoitopalvelujen tarjontaa; parantaa oppimistuloksia parantamalla opettajan ammatin houkuttelevuutta ja lisäämällä romanilasten osallistumista yleiseen koulutukseen varhaislapsuudesta alkaen;
3. yhdentää hallintoa, tehostaa siirtymistä vain hintaan perustuvasta kilpailusta laadun korostamiseen ja parantaa julkisiin hankintoihin liittyviä väärinkäytöksiä koskevaa syytteenpanoa; parantaa julkishallinnon henkilöstöjohtamisen läpinäkyvyyttä, laatua ja tuloksellisuutta erityisesti hyväksymällä uuden virkamieslain, ja parantaa oikeusjärjestelmän tehokkuutta; hyväksyy kattavan suunnitelman, jonka avulla puututaan yritystoimintaa haittaaviin hallinnollisiin ja sääntelyesteisiin.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*
